

GARESIANI

Garesianido Vua Amure

Aesakae Garesia ijia e ma vierafevo gue bu ijia afui karivo ijadufuo Foru fu fasi ige isoena bu nijiae. Ro Foru fune ude korufuo va are binobino Garesia guove ijia oenoekinu Jesudo vua maeje abe kuariae. Ijadufuo e gue bune oe kuderiana Jesu ma vierafei. Ro e ije ma vierafevo Garesia ijia kariva ije buka e ni binobino. Ijadufuo Foru fu ijia vua kuarianoekinu kia, Ja Godi ma vierafekuva fu ifejiana kaenamia una vame ma ijia uniakono kiae. Ro rade e Jiusi gue bu ro usiaena Foru vua ije fu nijasiamo ije dabe buzei. Bu kuae, Erare fu Godido nidua ijia e maturaekiro vierafekuma fuka Mosisi akae ije iriniano kuae. Ro kuke bu akae be bu vajae suri kania ufuvo nuga navo ijadufuo kuae. Ijadufuo Foru fu vua ije bu kuaevo ije fiemo fuka defarui. Ijadufuo fu kuae, No akae ije iriniaekina no e ma rekuae vierafekuva ije Kuraesi fu baronema ijiakiro ise nuvuone fu guona arema ije maeje fuka bakino kuae. Ijadufuo Foru fuka e Garesiako ije buesina vua gikikimana bino kuae. Fu vierafe e ma vierafevo ije buka e ije vua kufui nijasianoejo ije ijuegafiana una Jesudo vame ma ijia kenoekiro fu ije vierafei.

Garesianido vua binobino Foru fu isoema ijeja -

1:1-10 Foru fu anadiaema ijiakiro vua maeje fu vierafema ijene.

- 1:11–2:21 Foru fu Afasero fu rema ijadufuo kuaema ijene.
- 3:1–4:31 No Mosisido akae ije iriniaga Godi fu no kega no e marekuva baki. Ro no ma vierafekuva Godi fu ijia no kega no e ma reke.
- 5:1–6:10 Fune Kuraesire vame ise ije fu no samuaguomo ijia karaunuema ijadufuo noka vame maeje Kavene Akae fu vierafemo ijia kenoeke.
- 6:11–18 Foru fu vua fuone anuigi fu kuaema ije kena nijasiakinu anadiaema ijene.

¹ Na Afasero Foru e ije Jesu Kuraesido daro abena vua fuone kuaenoejo ije nare fasi ige isoena ja nijiave. Na emabe kieva baki ro bu Godi Asoe ijiakiro Jesu Kuraesi e ije fu baronemoga Godire kenujamo fu una urima ijiebe kiega na vua maeje kuariave. ² Na uviarafa none Jesu ma vierafevo igia kariva ijena besu e ije ja Godi ma vierafevo sosi boeje aesakae Garesia guove ijia kariva ije anadiave. ³ Na vierafe Godi Asoe nuvuone ijiakiro E Ireobo Jesu Kuraesi bu maza boeje ja marejiakinu ro mukoreigia samuagiaga ja kafaena karinoedufuo. ⁴ Kuraesi fu ise ije ume ige no karivo igia naovo ijia karaunuokiro ruae. Fuka Godi irinana fu vierafema ije rena ise nuvuone fi korejuokiro baronei. ⁵ Ijadufuo Godi bu oemarekinu dabe aroevo ije bube aredufuo ro buka maza boeje ijiege aroekinu vake.

Godido vua maeje fune besu ijiaru

⁶ Na vua jone fievo naka ireobo oeseradie! Ijadufuo maeje mazani aokube ijia jane Godi e

ije fu Kuraesido duvado ijia ja kumena kaenamia sanaema fuone maeje fume veku miaema ijia uniaema ije jane ijuoneve. Ro jane una vua sumiki be ka ma baki ije fieve. ⁷ Naka ma kuariavo igia fiefo. Godido vua maeje una be ije fuka baki. Na ijiege kuariavo ijadufuo maeje e bino buka Kuraesido vua maeje dabe dakudena una ni be kuariakinu oe jone kame kuderiaiko jaka totenamive. ⁸ Ro gaga bu anera saove gufia kariva ijiebe ro ba nore vua ni be ije abena nijasiavoga ije na vierafe Godire e ije kame miane ije naena vafaemo baki ijia korega bu isejavaeke. ⁹ Na isuibe nane kuariae ro iviama na una kuke kuariave. E binobe vua ige ja fiena abeva ije bu baki ro bu vua ni be kuariavoga ije na vierafe e ije bu miane ije fu naena vafaemo baki ijia naoke. ¹⁰ Ro vua ige na kuaevo ije na ema ijiebe oemadiadufuo na kuaevo baki. Ro na Godi fu oemaedufuo na ijene kuaeve. Ro na ema ijiebe giekiro na ije kuaevo ije nana Jesudo imevo baki.

Godi fu izege Foru kumema ijene

¹¹ Uviarafano vua maege na kuariavo ije fu ema ijiebuo vua bakino mukoreigia fiefo! ¹² Ro vua ije fu emabuo ruaema baki ro fu Jesu Kuraesire nijasie.

¹³ Na e Jiisi ijiebuo vame izege bu Godi baname isoevo ijia buina renoevo ije bune kuariavo jane fie. Ro kuke na izege Godido e ije kame arafiriana isekafiakiro uruke mimatana giriesaeva ije jane fie. ¹⁴ Ro na e Jiisi ijiebuo vame binobino bu renoevo ije bu nijasueva ije nare kairafa none

bu naena uriva ije mukoreigia asidiana renoe. Na asaerafa nuvuone ijiebuo vame ije naka nare giriesana rei.

¹⁵ Rove Godi fuka isuibe na bu naebe bietanieva ijia fu vierafe na fuefuo imekiro fu ijadufuo na marejiena kumei. ¹⁶⁻¹⁷ Maza ije Godi fu vierafema ijia fu Fari fuone abena na nijasie areme kenujie. Fu vierafe fu ijiege kenujiekina na rade Jesudo vua maeje abena e Jiusi baki ije kuariadufuo. Ro na Jesu irere fu none rema ije na naebe e be kuarae. Ro kuke na e Afasero gue bu are Jerusareme ijia kariva ije na naebe va kuariae. Ro name una migegire aesakae Arebia ijia va maza aokube fkinu irere Jesu fu none rema ije vierafenoe. Areme na una are Damasikasi ruae. ¹⁸ Areme rade juaevasia inokubeke furiko na ijia sone va Jerusareme ijia e Afasero Fita gana fuosiki fura inokiro ijia fi. ¹⁹ Ro e Afasero Godido imejo gue na naebe biedia ro name e Jemisi Jesudo uvia ije fuosukua gae. ²⁰ Ijadufuo na irere iviama isoevo ije Godi fu vierafe na kufuimejo baki ro nane vua ma ijiaru isoeve.

²¹ Na ijiege re areme rade nane aesakae inokiro Siriakiro Sirisia guove ijia Godido vua ijene kuariakiro vae. ²² Mazani ijia e Kuraesi ma vierafevo gue aesakae Judia sosi ijia kariva ije na bu naebe mukoe vierafe ijadufuo maeje na naebe sosi buone ijia Godido vua nijasiae. ²³ Ro bune e binobe kuariavo bu fiena vierafero e ije fu ude mimatana e ije bu Jesu ma vierafevo ije fu kame arafiriaema ije fune iviama una Godido vua maeje e boeje nijasiamoro bu ije vierafe.

24 Ijadufuo e ije buka Godi irere fu none rema ije fiena oemare areme una fu dabe aroe.

2

E Afasero ije bu Foru oemarekinu mesiriva ijene

¹ Areme na juaevasia fotini (14) ijiege furikoga na rade na Banabasiki Taetasi mesirina una Jerusareme vae. ² Ijadufuo maeje na e binobe kumevo na vaeva baki ro fune Godire korufuo nijasiena kiemoga na vae. Ro kuke na naebe e uruvana biediana nijasiae ro name mauike e mamekanu ijiaru izege na Godido vua maeje e Jiusi baki ije nijasiaeva ijene kuariae. Na ijiege kuariavoga buka vua none abena mare. Ijadufuo maeje na vierafega irere na ude reva ijiakiro iviama na revo ije fuka ma ijadufuo fube bakiredufuo. Ro kuke bu naebe kuariena kie, E Jiusi baki Godi ma vierafevo ije buka vajae buone kania ufuna nuga nana Mosisido akae ije nuvevono kie. ³ Ro kuke e kai none Taetasi na mesiri vaeva ije fu e Guriki. Rove bu naebe vajae fuone ije kanaufuna nuga nijakuae kikekimae. Ijadufuo maeje e mamekanu ije bune vierafega na e Jiusi baki ije na vajae buone ije kaniaufuna nuga naejiavo baki. ⁴ Rove e fari bino bu kufuimena Godi ma vierafevo Jerusareme ijia oenoejo ijiebe vajae fuone ije kanaufuna nuga nijakuae vierafe. Ro e ijiebe mauike nuriete noena oenoekinu izege no Jesu abena daze ma karinoevo ije guonoe. Bu vierafe noka una e Mosisido akae ije nuvekinu karinoekuae bu ijadufuo ruae. ⁵ Rove no vua buone bu kuaruovo ije besukua be noka oemarekinu fiena iriniavo

baki. Ijadufuo maeje no vierafega vua maeje fune Jesure e ije bu fu ma vierafevo ijia giana arekinu karauniamo ijadufuo vua ije fu maza boeje jaena ijia navake.

⁶ Ro e ije izege ude bu e mamekanu rena ruaeva ije na bu na naebe ireobo vierafeve. Ijadufuo ni igia fiefo, Godi fu nikubae nuvuone ijia no e izeki ije kena mazie guomo baki. Ro fu oe nuvuone ijia iziege no vierafenoejo ijia guomo. Ro e mamekanu ije ruaeva ije bu Godido vua maeje na kuariavo ijadufuo ado ijia bu una vua ni be irere na nijasieva baki. ⁷ Ro bune vierafega nane vame besu izege Godi fu Fita daro maga fu Godido vua maeje abena e Jiusi ije nijasiamo ijiege fu una na daro mie. Ijadufuo na e Jiusi baki ije vua fuone maeje abena nijasiavoro bu ijiege vierafei. ⁸ Ro Godi fu daro ije fu Fita mammo fu e Afasero rena e Jiusi ijiebuo imeno ijiege fu kuke nadua daro miega na Afasero rena e Jiusi baki ijiebuo imeve. ⁹ Ro e mamekanu Fitakina Jemisi ro Joni ije bu e Jiusi ijiebuo sosi ijadufuo tugie ijieki. Ijadufuo e ijiebe izege Godi fu na marejiema na ije kuriavo bu fiega fu ma. Ijadufuo bu no Banabasiki oemarejuokinu umui ruijue. Ijadufuo no uri Godido vua maeje abe e Jiusi baki ije kuariake. Ro buje bu uri e Jiusi ijiebuo vakuae no ijiege besu buina kuaena abe marei. ¹⁰ Ro ire besu no redufuo bu kuarueva ije bu kuo, Jade e sinuome baki ije ja ifejiavo ije arevono kue. Ro vua ije bu kuarueva ije naka ireobo oe none ijia rekiro vierafei.

Foru fu are Enitioki ijia Fita madima ijene

¹¹ Ro rade Fita fu are Enitioki vuakoga na ire be fu naebe mukoreigia remo na samadukua gae. Ijadufuo na e boeje ijiebuo nidua ijia vua kuriaekuriaeki kuarae. ¹² Ijadufuo maeje fu ude e Jiusi baki ijena ire inoe rove rade Jemisi fu e Jiusi gue kiamo bu rovoga fu naebe una buina ire i. Ro e ije ruaeva ije bu e Jiusi baki ije vajae buone kaniaufuna nuga naejiavo ijiebe ruae. Ijadufuo Fita fu vierafero bure una va irere fu rema ije e mamekanu kuariakiro fu ije jumei. Ijadufuo fu naebe una e Jiusi baki ijena ire i. ¹³ Ro e Jiusi gue bu Fita fu isema rema ije gana budua buka jumekinu revoga Banabasi fudua fu ijia ifejiae. ¹⁴ Na vame ije bu revo ije giaga buka naebe Godido vame maeje ijia mukoreigia nuveve. Ijadufuo na e boeje ijiebuo nidua ijia Fita kuae, Aeje a e Jiusi rove vame one a kenoeno ije a e Jiusi baki bu kenoejo ijiege kenoene. A ijiege renoeno ije a izege e Jiusi baki ije kiaga bu una e Jiusi ije bu kenoejo ijiege kenoeke?

E Jiusi ijiakiro e Jiusi baki ije buone bu ma vierafevo ijare karauniaema ijene

¹⁵ Ro igia fie, ije funeka ma no bu nafueva ije no e Jiusi rove no e Jiusi baki ije bu ise renoejo ijieki baki. ¹⁶ Ro no vierafe bu e ije Jesu Kuraesi ma vierafevo ijiebe Godido nidua ijia maturaе. Ro una e ije bu akae ijia nuvena kenoejo ije bu Godido nidua ijia maturaekuva baki. Noeje no e Jiusi baki ijena Jesu Kuraesi ma vierafevo. Ijadufuo fune nuvuone izege no Jesu ma vierafevo ijare no kena Godido nidua ijia maturaе. Ijadufuo erare fu akae ijia nuvena

kenoeno ije fu ijare ifejaga fu Godido nidua ijia maturaekuma baki.

¹⁷ Ijadufuo no vierafega no Kuraesido daro ijia maturaevo ijadufuo no Mosisido akae ije ijuonekuva e Jiusi bute vierafero noka isema revoro bu ijiege vierafedufuo. Rove ja vierafega fu Kuraesire ja ejafiako ja ise renoevo? Ije fuka ma baki! ¹⁸ Ro na vierafero na vame isuiko ije una mimatana kenoevo ije fu na kenujiekero na ijiege vierafekuva ije naneka ma isereve. ¹⁹ Ro na e Jiusi ijiebuo akae ijare kuarieko na ijia irinana nuvenoekuva ije fuka una na dabe isekafieke. Ijadufuo na Mosisido akae ije nane abue ro kuke nane Jesuki korosi ijia fuosiki besu baronei. Ijadufuo iviama akae ije fu una na samuagiemo baki. ²⁰ Ijadufuo iviama na finoejo ije name nare finoejo baki ro fu Kuraesire oe none ijia fine. Kuraesi Godido Fari ije fu na oetwana noefuo kurosi ijia baronena una uri. Ijadufuo iviama na finoejo ije na Kuraesi ma vierafena finoeve. ²¹ Ro fune Godire na ma rejie areme kenujie ijadufuo nabe fu ijuoneke. Ro e be fu akae ijadufuo duvado ijia fu Godido nidua ijia maturaemobitie Kuraesi fu baronema e karauniaga bu maturaedufuo ije fu izege imekuma baki.

3

Akae ro ma vierafevo ijene

¹ Ro e Garesiako isema vierafevo gurie, Ja erare ja masirikiaema ijadufuo ja una vua kufui ije fieve. Na ude nane nidua jone ijia Jesu bu izege ise jone ijadufuo dabe kurosi ijia kanaeva

ije na samadukua nijasiae. ² Ro na duna besu samadukua kuariakuvejo ni fiefo. Ja Godido Kavene ja abeva ije ja Mosisido akae ije nuvekuae abe ke ja Godido vua maeje ja fiena ma vierafekuae ja ije abei? ³ Ja irerefuo jaka nigofu iserenoeve? Ja Godido Kavene fu oe jone ijia arimoga ja zinuivena fu ma vierafe. Ro iviama ja vierafe jabe manido ja daro jone ijia rega Godi fu oemareke? ⁴ Ja Godido vua maeje ijadufuo janeka uruvana igia isejavaena ruae. Ro ije ja isejavaena ruaeva ije ja vierafe jame jare aemasanabena re ruae. ⁵ Godi Kavene fuone fume veku e ije vajiaga bu i sumiki binobino menoejo ije fu akae ije bu nuvena kenoejo ijadufuo vajiamo baki. Ro fu vua fuone bu fiena ma vierafena kenoejo fu ijadufuo Kavene fuone ije vajiamo.

⁶ Ro ni e Eburame fu kema ije vierafefo. Fu ma vierafefo Godi fu irere fu rekiro kuaraema ije fuka rekiro fu ijiege vierafei. Ijadufuo Godi fu kua, Aeje aka maturaemano kuae. ⁷ Ijadufuo e ije eranebe bu ma vierafevo e ije bune ma e Eburamedo uifari. ⁸ Ro Godido buki ijia bu ijiege isoena kuae, Godi fu e Jiusi baki ije buone izege bu fu ma vierafevo ijia giana kaenamiaga bu nidua fuone ijia maturaekono kuae. Ijadufuo Godi fu ude e Eburame kuarana kua,

Are na ma vierafema ijadufuo na one duvado ijia e boeje ume igia karinoeva ije marejiakono kuae.

⁹ Ijadufuo Godi fu vame izege fu Eburame ma rejaema fu vame besu ijiege fu una eranebe bu fu ma vierafevo ije marejiake.

10 Ro eranebe bu Mosisido akae ijia nuvena kenoejo ije Godire kame isekafiake. Ijadufuo maeje Godido vua ijia fune ijiege kuae, Erare fu naebe maza boeje vua ije bu buki akae ijia isoeva ije foteke iriniamo ije Godire dabe isekafakono kuae.

11 Ijadufuo iviama fune ma samadirema ijadufuo fu erare Mosisido akae ijia nuvena Godido nidua ijia maturaekuma baki. Ijadufuo maeje vua ijadufuo ije bune isuibu buki akae ijia ijiege isoena kuae, E ije erare Godi ma vierafemo ije fu vame ma karivako ije abekono kuae.

12 Ro e ije fu akae irinana ijia nuvenoeno ije fu ma vierafemo ijia bijuamo baki. Ijadufuo maeje bune Godido vua ijia ijiege isoena kuae, E ije erare fu akae boeje ijia nuvediakinu mukoreigia kenoeno ije fu akae ijia bijuana fike.

13 Ro Godi fu akae ijia nuvena no kame isekafuodufuo ije fune Kuraesire nuvuone akaegue ijia korosi ijia baronena kavuane fuone usiae. Ijadufuo maeje bune isuibu Godido vua ijia ijiege isoena kuae,

Erare fu ise renoega bu dabe ine ijia kanavo ije Godire dabe isekafakono kuae.

14 Godi fu Jesu Kuraesido duvado ijia vame ma karivako ije fu Eburame mako kuaema ije fu kuke abena e Jiusi baki ije miake. Ijadufuo e boeje no nuvuone izege no Godi ma vierafevo ijadufuo duvado ijia no Godido Kavene fu muoko kuema ije abeke.

Godi vua ije fu rekiro Eburame kuaema ijene

¹⁵ Ro erafano na vame be ema ige nore maza boeje revo ijia bijana kuariako fiefo. E inokiro bu ire be rekuae vua kuaena abe marekuva ije e be fube abe tuase ro una vua be ado ijia kuaekuma baki. ¹⁶ Ijiego ro vua irere ige iviama na kuariakuvejo ije fuka besu ijieki. Godi vua ije fu e Eburamekiro uifari fuone kuariaema fu e boeje ijiebuo kuariaema baki. Ro fume Jesu Kuraesido uifari ijadufuo kuae.

¹⁷ Ro vua na kuariavo ijadufuo maeje ijeja akae ije fu juaevasia fo aderedi teti (430) ijiego furikoga fu rade ruae. Rove Godi fu vua ije fu ude Eburame kuaraema ije fu naebe arei. ¹⁸ Ro no akae ijia bijuavo ijadufuo Godi fu vame maeje no vajuomobitie nobe Godi vua fu kuaema ijia bijuake. Rove Godi vame ma karivako ije fu Eburame mako kuaema ije fu fuone izege fu Godi ma vierafema ijadufuo duvado ijia vekinu abena mae.

¹⁹ Ro Godi fu Eburame ijiego vekinu ifejiakuma ije akae ijadufuo maeje fu irere ije reke? Ro Godi akae ije fu miaema ije fu ijare ifejiaga e ije bu vame ma ro ise ije giana vierafekiro fu ijia miae. Rove akae ije fume ijia na ruoma arekoga Kuraesi e ije Godi fu Eburame kuaema ije fu ruae. Godi fu akae ije abena anera ije miamoga bu abena Mosisi e ije fu Godikiro ema ijiebuo ukua ijia manino ije mae. ²⁰ Ro Godi maza ije fu daro ije fu Eburamedo uifari ije miakiro kuaema ije fu korufuo abe miae. Ro fu naebe abena e be mamoga fure abena miae.

Akae ijadufuo maeje ijene

²¹ Ijadufuo Mosisido akae ije fube Godido vua fu kuaema ijiaki nigaraeme ke fu baki? Fu baki! Ro akae ije fu miaema ije e bu ijia mukoreigia nuvediakuva bu ma karivake. Ro kuke bu Godido nidua ijia buka e maturaedufuo. Rove akae ije fu daro bakido e bu izege Godido nidua ijia maturaekuva baki. ²² Ro Godido vua ijia fu kuae aesakae boege fuka ise ijadufuo daro ijare okuraemano kuae. Ijadufuo Godi ire ije fume vekinu kena e ije ma vierafevo ije vajiakiro kuaema ije fu kena e ije eranebe Jesu Kuraesi ma vierafevo ije vajiake. Ro vame karaunianamidufuo ije fune vame besu ijiaru.

²³ Ro ma vierafevo ije fu rade ruae. Ro akae ije fuka no kame ivuo kiruomo no dibure igege kari ruoma areme Godi fu vame izege no Jesu ma vierafevo ije abe nijasue. ²⁴ Akae ije fu ijiege no samuaguoko no kari ruoma areme Kuraesi fu ruae. Ro Godi fu nuvuone no Kuraesi ma vierafevo ijia guona kemoga no nidua fuone ijia e matura. ²⁵ Ijadufuo mazani ije Kuraesi ma vierafedufuo ije fune igifureki ruae. Ijadufuo Mosisido akae ije fu iviama no samuaguomo baki.

²⁶ Ro e Garesiako boeje iviama jane Kuraesi ma vierafe ijadufuo jaeje jane una Godido anafa rei. ²⁷ Ro maza ije ja do rueva ijia e boeje jaeje ja una Kuraesido e rei. Ijadufuo iviama Kuraesi fu jaena oe jone ijia fine. ²⁸ Ijadufuo e boeje eranebe ja Kuraesina reva ije jane fuina besu. Ijadufuo iviama e Jiusi ro Jiusi baki ijiakiro e ije e guebuo imevo ro e ije korofuo samuanamimo ije bu binobino baki. Ro kuke e fari ro bara ije ijiakiro e boeje jade vierafero jaeje ja e binobinoro jade ijiege

vierafevo. E boeje jaeje janeka Jesu Kuraesina e besu rei. ²⁹ Ro ja Kuraesido e reva ije jaeje jane una e Eburamedo uifari rei. Ijadufuo jare ire maeje Godi fu Eburame vajako kuaema ja ije kedufuo.

4

No izege Godido anafa redufuo ijene

¹ Ro na una kuke uifari nuvuone ijiebuo kuar-iako ni fiefo. E fari ije fu ubaeremo ije fu asoe fuone ijadufuo ire boeje fure kemo. Ire boeje funeka fuone rove fu uria e isekube ijadufuo fuje fu e befuo imeno igeki. ² Fu uria e isekube ijia asoe fuone fu baronemo ije bu e binobe ire fuone ije fuefuo samuagiavo. Ro mazani ije bu gaga fune ubaerena e damuiki remo ije bu kuaga fu korufuo samuagiamo. ³ Ijadufuo vame besu ijiege Kuraesi fu naebe ruaema ijia noeje no ijiege rei. No vierafero bu akae ro kine ise ro vame isuiko ume igadufuo ije bu no samuaguovo ijiebe no karaunuokiro no ijiege vierafena uri bu nuvediana imenoe. ⁴ Rove rade Godido maza maeje fu romoga fu uri Fari fuone ije kuamoga fu ari ruae. Fu ema igege asie fuone fu bietemoga fu e Jiusi ijiebuo akae rotire ijia finoe. ⁵ Fu ari ruaema ijadufuo maeje fu e ije bu akae ijare daro fuone ijia samuagiako bu karivo ije karauniaga bu una Godido anafa rekiro fu ijadufuo ruae.

⁶ Ijadufuo iviama noeje none Godido anafa. Ijadufuo fu Fari fuone ijadufuo Kavene ije nu-jaejuomoga fu oe nuvuone ijia fina kume, Ate

Asoenono kumei. ⁷ Ijadufuo noeje no uria e binobuo imejo baki ro none Godido anafa. Ijadufuo fune no kena uifari fuone redo no ire fu vajuokiro kuema ije kedufuo.

Foru fu e Garesiako ijiebuo ireobo vierafema ijene

⁸ Isuibe ja naebe Godi ma vierafeva ijadufuo aesakae igadufuo kine binobino bu godi ma baki ijiebe ja samuagiae. ⁹ Ro iviama jane Godi ma vierafevo ijadufuo fudua fune ja vierafemo. Ro ja irerefuo una kuderiana ume igadufuo kine binobino nuvediave? Kine ije buka ma baki ro bu mamoevo ijadufuo bu izege ja karauniadufuo? Ijadufuo ja irerefuo una bu iriniana buefuo imekuae vierafeve? ¹⁰ Ja vierafe ja e Jiusi bu revo ja ijiege rena mazani ro asame ro juaevasia binobino guove ijia ire jone binobino renoega Godi fu ja karauniadufuo ja ijiege vierafeve. ¹¹ Rove naka joefuo ireobo oe fiadieme. Ijadufuo maeje ja Godido vua maeje na ja nijasiaeva ije jane arena una vame isuiko jone ije kenoevo. Ijadufuo ja vierafega daro none na akoeva ije name nisei?

¹² Uviarafano na e ije erarebe ja Jesu Kuraesi ma vierafevo ije ja soesoekinu ejafiave. Ijadufuo ja isekie ni izege na e Jiusi ijiebuo akae ije na nuvediavo ije na are ruaeva ijiege jadia janika arefo. Jane vierafe na jaena finoeva ije na naebe e Jiusi ijiebuo akae ije nuvediae. Ro name izege ja vierafena kenoejo nadua na ijiege kenoe. Rove mazani ijia ja naebe ire ise bino none rei. Ro iviama ja e Jiusi ijiebuo akae ije nuvediavo ijadufuo jaka na arafirikinu oefiane abe mieve.

¹³ Ro jane vierafei na ae be vakiro vuako ijia na visinamiemoga na ja kariva ijia vuae. Ro maza ije na vua ijia jaena fiva ijia na Godido vua ije abena amure ja nijasiae. ¹⁴ Ro kuke adame ise ije fu vajae none ijia romoga ja ije gievo jaka oefiadia rove ja naebe na ijuonei. Ro jaka anera ro Jesu Kuraesi oemarejiadufuo ja ijiege na oemarekinu mesirie. ¹⁵ Ja maza ijia jaka ireobo oemarekinu vua none jie fie! Ro na maza ijia kiako ni jone nafena na vajieno kiabitie jaka ijiege reke. Rove iviama jone ja oemarevo ije fu irere abei? ¹⁶ Ja vua maege na kuariavo ije fu samadukua ise jone ije visu kuariumo ijadufuo ja vierafe naeje nate na e ani jone?

¹⁷ Ro e iti kufuiki ije bu vua nijasiavo ije buka ja biesiriaga ja vame buone ije nuvediakuae bu ije vierafeve. Rove ije bu revo ije bu ja ifejiaga ja ma karikuae bu ijadufuo revo baki. Bu vierafe buka no tura kore no vake ja una bu ireobo oetuakuae bu ijadufuo reve. ¹⁸ Rove ije fune mare ja e gue bu ja ifejiakuae vuaga ja oemarejiavo ije fune mare. Bu maza ije na ijia jaena firo na baki bu ijia vuako ije fune mare. ¹⁹ Ro anafano naeje naka una kuke bara ije fu ame nafekiro vajae fiame abeno ijiege joefuo vajae fiame abeve. Ro vajae fiame ige na abevo ije fu furikuma baki. Ro na uria ijiege abekinu vakuma janeka Jesudo e damuiki redefuo. ²⁰ Ro iviama na ijia jaena fivobitie na vua ijiege nabe kuariake. Ro naka uria ireobo ja vierafevo ijadufuo na vua ijiege kuaeve.

Foru fu bara Egakiro Sera ijiebuo ijia mena kuaema ijene

21 Ro igia fie, na e ije eranebe bu akae ijadufuo rotire ijia kariva ijiebuo kuariako ni fiefo. Godido akae ije ja irere redefuo ije jabe vierafe? 22 Ro ni Godido vua ije fu Eburamekiro anafa fuone inokiro ijiebuo fu irere kuaema ije vierafefo. Eburamedo bara amure Sera fu ame besu biete. Ro bara Ega Serado imeno Eburame fu abema ije fudua fu ame be biete. 23 Ro Ega ame fu nafema ije fu Godido vierafe ijia nafema baki ro fume Eburamere bara ijiaki naenoga fu ame ije nafei. Ro una Sera ame ije fu bietema ije fu ame ije Godi fu mako kuaema ijene.

24 Ro suvuare ige Godi fu vame inokiro ije fu izege e fuone ifejiamo fu ije bijana kuae. Ijadufuo bara Ega ije fu akae ije Godi fu uruo Saenae ijia Mosisi maema ijiakuma riare. 25 Ro ive Ega ijadufuo maeje fu uruo Saenae aesakae Arebia ijia manino ijene. Ro fuje fu e boeje bu iviama sidove Jerusareme ijia kariva ijiebuo asie ijieki. Ro e ije bu akae ijadufuo rotire ijia imeve. 26 Ro una bara Sera Eburamedo bara ije fuje fu sidove Jerusareme saove ijia namo ijieki. Ijadufuo e ije bu sidove ijia karijo ije bu akae ijadufuo rotire ijia karinoejo baki. Ijadufuo Sera fuje fu asie nuvuone igeki. 27 Ro Godido vua bu isuibe isoeva ijia fu sidove iviaeko Jerusaremedo ijiege mena kuae,

Bara ije a ude ame be naebe nafena vajae fianne abema ije ni uruvana vijekinu oemarene. Ijadufuo maeje a rade ame uruvana nafedufuo. Ro bara ije fu baru manima ije fu ame sibaneke nafeke.

28 Ro uvifarafano noeje no e Aeseke vareki. No ame ije Godi fu Eburame kuaema ijare nafema ijieki ijadufuo noeje no Godido anafa. 29 Ro maza be e Isimero ame ije bara Egakiro Eburame bu bieteve ije fu uri e Aeseke ame ije Sera fu Godido Kavene ijadufuo daro ijia bieteve ijiaki bijae. Ijadufuo vame besu ijiege iviama e ije eranebe bu akae ijadufuo rotire ijia kariva ije bu e ije Jesu ma vierafevo ijena bijaeve. 30 Ro ja vierafega Godido vua ije fu irere kuaeme?

Bara ije fu bara one Serado imeno ijiakiro fari fuone ije rorukuriane. Fari fuone fube ame ije Godi fu Sera maema ijadufuo sinuome ije kekono kuae.

31 Ijadufuo kairafano noeje no bara Ega Serado imeno ijadufuo anafa baki. Ro noeje no bara Sera e binobuo imeno baki ijadufuo anafa. Ijadufuo jade e ije bu ja kaenamia una e Jiusi ijiebuo akae rotire ijia uniavo ijiebuo vua ije fiefo.

5

Kuraesire dasumuoko no dazena karinoevo ijene

1 Ijadufuo noeje fu Kuraesire karaunuoko noka dazena ma karive. Ijadufuo janika giriesana irekiro jade arega e Jiusi ijiebuo akae isuiko ije fu ja kame faradia kiriamo.

2 Ro e none igie na Foru nare kuariavo fiefo. Ja vierafe ja e binobe vajae jone ije kaniaufuna nuga naejiaga ja maturaekuae ja ijiege vierafekuva ije Kuraesi fu joefuo baronema ije fu izege ja ifejiakuma baki. 3 Ro na kuke kuariako fiefo.

E gue ja Mosisido akae besukua irinavo ijadufuo bu vajae jone kaniaufuna nuga naejiakuva ije nika akae boeje irinana nuvediafo. ⁴ Ro ja vierafe ja akae boeje iriniaga ja Godido nidua ijia maturaekuae vierafekuva ije jane Kuraesi datura ijuoneke akoeve. Ro kuke ja Godido maeje ije jane arena usiae saeneke ijia ireve. ⁵ Ro noeje no Godido Kavene ijare daro muoko no ma vierafevo ijadufuo noka Godido nidua ijia maturaena karikuae no ijadufuo samuave. ⁶ Ro no Jesu Kuraesina besu revo ije vajae surive kaniaufuna nuga navo fu ire ireobo baki. Ro ire besu ka ma ireobo ijeja fune jone izege ja Kuraesi ma vierafekinu oetuanamidufuo ijene.

⁷ Ro ni igia fie, jaeje janeka Godi ma vierafekinu mukoreigia renoevo na giae. Ro ja erare vafi-amoga ja vua maeje ja nuvevo ije arei? ⁸ Ro vame ije ja reva ije fu Godire rema baki. Ijadufuo maeje fune fure ja kumena karaunia. ⁹ Ro na vua be bijana kuariako ni fiefo. Ja ire isiti isekube abena farava ijia usiana besu biemarokuva fu ufe urina ireobo redefuo. Ijadufuo vame besu ijiege e besu ro inokiro bu vua bino kufuimena nijasiakuva buka e boeje ijiebuo vame bu ma karivako ije kame arafriake. ¹⁰ Ro noeje none Jesuna besu rei ijadufuo na vierafe vua irere na kuariavo ije jane naena oemareve. Ro e ije erare fu ja kame arafriako ja uri totenaminoevo ije Godire dabe isekafake.

¹¹ Ro uviarafano naeje na uria vua ije e bu suri kaniaufuna nuga navo kuaenoevo baki. Rove e Jiusi ijiebuo e mamekanu bu irerefuo uria na dabe arafirieve? Na vua na kuaenoevo ije na Jesu

Kuraesi fu izege kurosi ijia nuvufuo baronena karaunuema na ijene kuaenoevo. Ijadufuo e Jiusi bu ije na ijuonevo ijadufuo bu na dabe ijiege arafirieve. ¹² Na vierafe e Jiusi ijiebuo e mamekanu bu vajae jone kaniaufu nuga naejiavo ije buka oefiane vajiave. Ijadufuo bu vierafe bu vajae surive kaniaufuna nuga nakuae vierafekuva ije ni kiaga bu vajae buone ije foteke ufu koredufuo.

Godido Kavene ije fu oe nuvuone ijia fino ijene

¹³ Ro uviarafano Godi fune ja kumema ijadufuo fune ja karaunia. Ijadufuo akae isuiko ije fube ja samuagiana uti faradiadufuo. Ro kuke jade una vame ise ije vajaema jone bu rekuae vierafevo ije renoejo. Ro e besubesu nika jone izege ja e oetuavo ije jone nijaenamikinu ifejanaminoefo. ¹⁴ Ijadufuo maeje akae boeje Mosisi fu vajuema ije fune akae besu igare okuria. Ro akae ijeja izege a vajae one oetuamo ijiege una e boeje oetuadufuo. ¹⁵ Ro ja naebe ijiege jone oetuanamigaroma maza boeje ja defarure urina madinamikinu bijaekuva ije jaka jone ja ma karivo ije dabe arafiridufuo.

Kavene ijiakiro vajaema ijiebuo vua ijene

¹⁶ Ijadufuo vua ige na kuariakuvejo ije mukoe fiefo. Janika mukoreigia Kavene Akae ije vame fu nijasiakinu samuagiamo ijia fikinu nuvefo. Ja ijiege rekuva ije ja maza boeje una irere vajaema oemaedufuo fu vierafema ja ijia nuvena kenoekuva baki. ¹⁷ Ro ire ije vajaema nuvuone fu rekiro vierafemo ije Godido Kavene ije fuka ijuonemo. Ro irere Kavene ijare rekiro vierafemo

ije vajaema nuvuone ije fuka ijuonemo. Ire inokiro ije buka vajae nuvuone guove ijia bijaeve. Ijadufuo maza boeje ire ma ro ise no rekuae vierafevo ije buka no iraraena vafuove. ¹⁸ Ro maza ije a Kavene Akae ijare kuaraga a ijia fiena kemo ije akae ije fu a samuagamo baki.

¹⁹⁻²¹ No samadukua vierafega vajaema nuvuone ije fu vierafe fuka vame ise boeje no jaevedufuo ijiaru renoekiro vierafemo. Ro ire ije fu rekiro vierafemo ijeja e fari ro bara gue buka kairafa guebuo bara ro baru turave. Ro kuke barubara naebe maninamiva bume bue fudaenamina iserevo ro bara gue giana oe isema vierafevo ijene. Ro godi kufui ijiebuo baname isoekinu ro kine giavo ijene. Ro madinamikinu zienamina defarure urikinu bijaevo ijiakina zievo ro kuke ire boeje buosukua kevo ijene. Ro agane atana binobino karikinuro oe besu vierafevo baki ijiakina e binobuo ire ije kekuae vierafevo ijene. Ro kuke bu do kugi ina nigofu iserekinu ro ire uruvana ina jiare ufevo ro e baru ro bara gue bu besu afuina fudaenamina iserevo ijene. Ro vua ise kuaekinuro uruvana omanina ire ise binobino ijieki ije revo ijene. Na ude kuariaeva ijiege na una kuke kuariave. Erare fu ire ijieki gue rekinu finoeno ije iviama fu Godido ame baki. Ijadufuo fube Godi gake ro kuke fu e ije Godi fu oe buone ijia samuagiamo ijena maziemukama baki.

²²⁻²³ Ro Godido Kavene ije fu oe nuvuone ijia fikuma no fu vierafema ijia nuvena kenoeke. Ro Kavene ijadufuo vame maeje no renoega e bu ijia guodufuo ijeja e oetuavo ijiakiro oemarevo

ro kafaervo ijiakina vame kabuaekabuaeki karijo ijene. Ro kuke oe vafaena karivo ijiakiro e vajuki revo ijiakina e gue marejiavo ro ire maeje ijuobaki maza boeje giriesana renoevo ro kuke konuvuo samuanamivo ijene. Ro ire ije na kuaeve ije bu Kavene Akae ijadufuo ire maeje. Ijadufuo fu erare akae be nijana ire ije bijukurikuma baki. ²⁴ E ije erare a Jesu Kuraesiki besu remo ije ane vajaema one fu vierafena kuaga a ijia kenoeno ije ane dabe Jesuki korosi ijia kanamo fune baronena bakire vae. Ijadufuo ire ise ije bube no samuaguokina kaenamuoga no una vame ise ijia vake. ²⁵ Ijadufuo maeje iviama noeje no Kavene Akae ije oe nuvuone ijia fine. Ijadufuo fu Kavene ijare daro fuone ijia samuaguoko no karinoeve. ²⁶ Ijadufuo nobe uri aroekarana e binobuo ire ije giana oe isema vierafenoeke. Ro kuke uri nuvuone izege no oetuanamikinu besu afui kari ruovo ije dabe arafiridufuo.

6

E boeje noka nuvuone ifejianamidufuo ijene

¹ Ro uviarafano ja e Godi ma vierafemo be fu ise ijare biesiriga fu mamoeckuma e ije ja Kavene Akae ijadufuo daro ijia imejo ije ni sone oe vafaena ifejaga fu una vame ma ijia vafo. Ro ja ifejiavo ije ni jadia kojo jone samuanamikinu ifejafo. Ro jade mamoege ise ijare ja maniaruna vaga jadia ise revo. ² Ro kuke nika e guebuo irufui ije ifejiana dasumiafo. Ro ja ijiege rekuva ije fune Kuraesido akae ije fu e oetudufuo kuaema ijiakuma riareke. ³ Ro erare fu aroekarakinu

vierafero fu e ireobodo fube e ijieki ije ifejiakiro vierafekuma e ije fuka korufuo dabe e iti kufuiki reme. ⁴ Ro e besubesu irere ja renoevo ije ni kojo vierafega ja isema renoe ro jane ma revoga ije giafo. Ro ja giaga irere ja renoejo ije ja mukoreigia renoevoga jaka ijadufuo oemareke. Ro jade kuae vame nuvuone no kevo ije fuka mukore ro kairafa nuvuone ije bu bakino kuaevo. ⁵ Ijadufuo maeje e boeje no rade Godido nidua ijia irega fu ire boeje no renoevo ije kena besu mazie guodufuo.

⁶ Ro e ije erare bu Godido vua ije nijaevo fu fiema ije fuka ire fuone fu naema ije gue kena una e ije fu nijaema ije ivajadufuo.

⁷ Ro ja vierafe ja Godi biesirikuva ije jaka isema vierafeke. Ijadufuo maeje ja izege Godi biesirikuva baki. Ro e be erare ire uije be abena mekuma ije fu una ire ni besu ije masidufuo. Fu iro bara abe mekuma fu una iro bara ruke. ⁸ Ijadufuo vame besu ijiege erare fu maza boeje ire vajaema ije fu oemaedufuo ije renoeno ije fuka kavene fuone ije dabe arafirido fu ire ise binobino biediadufuo. Ro erare fu maza boeje Godido Kavene ije fu oemaedufuo ijia renoeno ije fu vame ma karivako ije abeke. ⁹ Ijadufuo nobe vame maeje no kenoejo ijia aemueva igege kenoedufuo. Ijadufuo maeje no naebe arekuva no maza ije Godi fu nijaema ijia ire maeje gue kedufuo. ¹⁰ Ijadufuo ja oenoene maza ma bino kevo ije ni e bino eranebe bu oefiane abevo ije ifejiako. Ro kuke ni kairafa jone gue Godi ma vierafevo ije ireobo vierafekinu bu marejiako.

Foru fu vua radekuma ije kuariaema ijene

¹¹ Ro vua none nane kuariavo ije nane igifureki irive. Ijadufuo kai none vua none fu isoemo ije fune arei. Ro iviama vua radekuma ige na kono isoeve. Na ijiege isoekina ja vua tabo na isoeva ije gana vierafero fasi ige Foru nare kono isoevaro ja ijiege vierafeke. ¹² Ro e ije eranebe bu vajae jone kaniaufuna nuga nakuae kikekimiavo ije bu jare giana oemarekuae bu ije reve. Rove igia fie, e ijiege renoevo ije bube izege Foru nare Jesu Kuraesido kurosi ijadufuo isejavaeva ijiege isejavaeke? ¹³ E ije buka ijiege rena vajae surive buone kaniaufuna nuga nave rove bu Mosisido akae boeje buka iriniakinu ijia nuvediavo baki. Bu vierafe bu ja kiaga ja vajae surive jone kaniaufuna nuga naekina e Jiusi bu ijia giana una bu aroriakuae bu ije reve.

¹⁴ Rove naeje na ive none ijadufuo aroekaravo bakiro na vierafe na Jesudo ive ije abe ajiakinu aroekarake. Ijadufuo maeje fuka kurosi ijia noefuo baronei. Ro ire boeje ume igadufuo na vierafena renoejo ije nane baronena are ruaeva igeki. Ijadufuo ire ije bu una na samuagievo baki.

¹⁵ Ro e fari eranebe bu vajae surive buone kaniaufuna nuga naero naebe naeva ije na vierafe fu ire ireobo baki. Ro fune e ije erare fu Godido Kavene abega fu una Godido nidua ijia e iviaeko remo ijare fuka ma ire ireobo. ¹⁶ Ijadufuo na e ije eranebe bu oe kuderia una e iviaeko revo ijiakiro e boeje eranebe bu Godido anafa revo ije na buefuo baname isoeve. Na buefuo baname isoega Godi fu maza boeje buone oefiane abena ma rejiakinu

samuagiaga bu kafaena karinoedufuo.

¹⁷ Ro na vua none radekuma ige kuariavono jade arega e bino bu una irufui bino na vajievo. Ijadufuo maeje vajae none igia matane boeje na keva ije na Jesu Kuraesido korosi ijadufuo kei. Ijadufuo ja matane ijia giana vierafero naeje na e Jesudo imevoro ja ijiege vierafedufuo.

¹⁸ Ro uviarafano na baname isoega E Ireobo Jesu Kuraesi fu ja ma rejiaga ja mukoreigia kari vadufuo.

GODIDO VUA MAEJE
Genesis, Exodus, Numbers, Joshua, Ruth, Nehemiah,
Jonah, and the New Testament in the Barai language
of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Barai long
Niugini

copyright © 1994, 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Barai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c330b06f-2974-56b2-aa23-32e3eed78329